

ივერი

გაზეთის დასაყვიად და გერო განცხადებულს
ხაბა დასაყვიად უნდა მიჰმართონ. თითოის
რუბლქის, ახალ ბუხთოვის ქმრ., სახლი
№ 9, ბან ხიდლევის სავაჭროს, გლო-
ვინის პრისკვიტე, წერა-კითხვის საზოგ-
ადოების განცხადებას.

ფსი განცხადებისა ჩვეულებრივი
სტრიქონი რვა გაზ.

გაზეთი ღირს			
თვე	მის.	თვე	მის.
12	10	6	6
11	9	5	5
10	8	4	4
9	7	3	3
8	6	2	2
7	5	1	1

ცალკე ნომერი—ერთი შაურთი

1877—1888

საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

1877—1888

ტფილისი, 21 იანვარი

ლორდ ჩერჩილი რომ რუსეთში წავიდა, ჩვენმა გაზეთმა ამ ინფორმაციას ნომერებში (№ 3, 4) შექმნიდა, რომ ეს ამბავი ახალს მიმართულებას მისწავლებს ინგლისის პოლიტიკისას, რომელსაც დღევანდელი დღისათვის დიდი მნიშვნელობა აქვს. ჩვენი გაზეთი ამბობდა:

დღეს ინგლისს ამგვარი, რომ უფრო გამართონ წინააღმდეგობას ჭრჩხულის და არა ჰეროს თავისი მიმართობი გაპაროლის ცდრე წოდებული დღევანდელი დღისათვის, ანუ სამთა კავშირი, რომლის შედეგისათვის თლი მისერდეს ასე ლიერ ილუქიდა. ერთის სიტყვითა, გამაღიან ჩვენ შემდეგ ინგლისს მიუზღვი აქვს და სასულიერო მიუზღვი ზურგი შექმნიეს გერმანიას და თუ სამტროდ არა, შემდეგ მაინც არ მიუგელოდოს. არავინ იცის, იქნება ამ მიუზღვი იმდენად დასუსტება, რომ ინგლისმა თუ მხარე არ მისცა, პარიზში იბრუნოს იმამე, ვინაც გულ ნატყვი აქვს გერმანიასთან.

გუშინდელი და გუშინ-წინდელი გაზეთებმა მოგვარებენ ამბავი და ეს ამბავი ემოქმება ჩვენის გაზეთის ნათქვამსა ამ თარის ცვირის წინა, მერ ისე ემოქმება, რომ თითქმის სიტყვასიტყვით იმსვე ამბობს, რაც ჩვენს ვსთქვით.

კორნელიანდენტი ერთის გაზეთისა იწერება ღონდონიდა, რომ გერმანიის წინააღმდეგი მიმართულია თან-და-თან ფეხს იყიდებს ინგლისშია და ჭედაბის მთელი ერთი ინგლისისა ამ მიმართულებას ატყვეს. კორნელიანდენტს მოჰკავს სიტყვა ერთის გამოჩენი-

ლის კაცისა, რომლის სახელსაც ჩვენმა სამწიგნობროდ, არ ვატყობინებთ და უმატებს-გი, რომ ეს ერთი იმისთანა საპოლიტიკო მომდინარე კაციათ, რომლის აზრსაც ინგლისში მიღებულია, როგორც საზოგადო აზრი იმ დიდის დასისათა, ვის სახელითაც იგი ჰქვია პარლამენტს ხოლმე. ამ კაცს აწერია რა თანაობა და მატყუარა პოლიტიკა თანის ბისმარკისა, ბოლოს უთქვამს: «ინგლისის ვრმა ზურგი უნდა შეაქციოს გერმანიასთან კავშირსა და სინარულით გაუყოფლოს ხელი ეყვლოს, ვის წინააღმდეგაც მიმართულია შეერთებული დონე მშვიდობიანობის დღისათა».

გარდა ამისა კორნელიანდენტს მოჰკავს სიტყვა გამოჩენილისა კორნელიანდენტისა, ბარონ არჩილდ ბურდუტისა, რომელიც ვიცე-პრეზიდენტი ერთის თვალ-საჩინო საზოგადოებისა და რომელსაც ამ საზოგადოების უმჯობესეს კრებაზედ წარმოუთქვამს, რომ «მოვალეობა ჩვენის მთავრობისა, ჩვენის საზოგადოებისა, ჩვენის დაწინაურებული კაცებისა, ერთის სიტყვით, თვითვე ჩვენგანისა ვეყვანეთ კისრიდამ ვადვიდეთ მძიმე და დიდის ხნის უდიდეს გერმანიისათა... დროა, ეს ყველა ვიკვლიეთ და გარჯდ ჩავიჭვიდეთ გულშიათა».

ყოველს ამას კორნელიანდენტი თავისთ უმატებს, რომ ეს ამისთანა აზრები დადის ენა ინგლისის ერთს ყოველს წოდებულსა და აღსრულებასში მოდის. ეს სურვილია ჩვენს სამშობლოს ყველა კუთხისა დათავლიერება, ვაცნობა, უწყველა. ჩვენ იმის შესამედი და მყოფი არ ვიცით ჩვენს ქვეყნაზე, რაც უფრო ქვეყნაზეა ჩვენს საზოგადოებაში შეიწინა ასეთი ნაკლი და დღეს შეუდგა თავის სამშობლოს ვაქნობასა და შესწავლასა. ისიც კარგია, რომ კაცმა მოიაროს რომელიმე ადგილზე თავის ქვეყნისა, დათავლიეროს და შესწავლოს და გვარად ვაძროს თავისი ნათელი დანარჩენებსა.

ავერ დიევირა ორთქლის მატარებელსა და ქშინით ვასწავროს სადღერად შემოდ. მიდევარით ამერიკაში იმერისა, გენდა და დავებდით ღამის ქეთისა. ზაფხულია; ვაგონები დასვა ხალხითა. მივიღებ მატარებელი დავითლებულს და სიცხისავე ჩაქანებულს ხალხს ავარადავლებსაქენ. მირბან ტფილისშია, რომ იყოსნ წინა და ჰავრ და ამოქრებინდ გული იმ სიმყარისაგან, რომელსაც ტფილელი ასე უხვად ჰქვია ზაფხულობით. მოდის სხვა-დასხვა ჯურის ხალხი: ურია, რომელიც მელურად და ცოცხად ითხოვს თათბარ და ულ

ბაში და იმდენად ძლიერია, რომ იძულებული ჰყო საფლასი გადმარკისათვის, თქვენთან ერთად კავშირში მიწარადეობას არ მივადებთ. «ამავე დროს,—ამბობს კორნელიანდენტი:—როცა ამისთანა წინააღმდეგობა პრის გერმანიის მიმართ, ინგლისმა, რა თქმა უნდა, დიდი უნდადებდა მიაქცია მისა, ვინც სამერმიოდ თავის მიჯობირედ ეკუთვს და ვის შემწობათაც გამოიყენებს თავის დონეზედ დასუენის უდიდესი ვროპის სასწორისა, რომელიც ასე ძლიერ გადაჭარბდა თავისაგან გერმანიისათა. ამ მხრით ინგლისს დიდი იმედი აქვს თავის ენახანდელის ეფრისა საფრანგეთში, რომლის სადამბლობაშია ნიუ და გამოვადილება ცნობილი თვალ-საჩინოდ და აგრეთვე ვეტერბურში ღონდონდად ჩერჩილისათა, რომელსაც ინგლისის მთავრობამ დიდი საპოლიტიკო საქმე დაავალა».

ჩვენ ეს ყოველი მოგვყვს იმი სათვის, რომ ამ ახალს მიმართულებას ინგლისის პოლიტიკისა დიდად დიდი მნიშვნელობა აქვს მთელის ქვეყნის პოლიტიკურ ავტორიტეტსაზედ. ეს იმისთანა ამბავია, რომ შემდებელია სვედები ევროპის სულ ახალს გზაზედ წარმართა და ვინ არ იყოს, რომ დღეს მართა ევროპა გამგებელი ქვეყნისა. მართა ბრბანი არა ჰქვადვენ, რომ ორ გვარი რეჟიმი იბრძვის დღეს საპოლიტიკო მოვადანხედ და ვის დაბრუნა ბურ

თვალსა; ვაქარი, რომელსაც პან-რუსის ზურნის ბოლოსათი დასცივბა ცხვირ და გაბერა, ვაბერილა ტფილისში ნაკლავის უშინდურებშია; როგორც ავღობილის სირაჯის რუმბი; სწორედ სატოლდურდ არის მომადლებული—ერთი ხელი ახელი და მამინა წახე დაფუქვა. ხის ჩაფურებული, ვასიფებული, ვაბურებული, როგორც ბავშვი, რომელსაც დღეა რამე სურვისა არ შეუსრულდება ხოლმე და გომჭირება. დილ, ზის ჩაფურებული; მასლას, რა ჰქვან? «ლისტეზითა» ვიბე სასე აქვს და არ იცის, როგორ მოიფაროს. სადარდელი არ არის? ავერ ვევირცელი იმერია, რომელსაც «ისთ» ვაბუნიკონება ულვაში, რომ ბუნი აეცის წედა. აქვე ბოტივითა ხის ამერელი, მძიმედ, ღნჯად, ფილოსოფურად ამოლბს ჩიბუხს, და იმის ვარშეობა არ ამბავი, ყურსაც არ იბერტყა, იმისთვის თითქო ვარწმუნე ბუნება და მასში მყოფნი არ არსებობენ. იგი ჩასთობობია მხოლოდ თავის გულს, დიდელი ამარჯებს აქედამ და ჩიბუხის მწარე ბოლს აუკლავს. ვინ რა იცის, იმის გულში რა ბოლია არილიტებს, რა იარაღს მატყუარა

თი და მოვადანი—ამაზე დამოკიდებული მერმისი ყველასი გამოუდებლად. ამიტომაც თავადურის დევნა, ძიება, გამოარკვევა მისი თუ—ბისმარკის რეჟიმი გიმარჯვებს თუ მის წინააღმდეგებინა, ჩხირ-კედელია არ არის, რომელიც ზოგერთს ბრბას ჰგონია და იქნება იმაზედ მეტი და მძიმე საგანიც უიოს, რაც წინ დახუენდებებს შინაურის საქმეების სახელი ხელწედე დაუბევიით და პოლიტიკის საქმეების აუილას და მეთვალ-ურობას უევიობის დიდეულობით ცხვირ-ხვეით იცილებენ და ჩაღის ფასდაც არ ავადებენ. რას იზამ? ბრმა იმისათვის არის ბრმა, რომ არა დაინახოს რა, ყრუ გიდევი იმისათვის, რომ არა ვაიგონოს-რა. რაც ვისთვის ბუნებას არ გამოუმეტნია, დასტოვდა იმს ვინა კაცი ვერ შეგვიტყვებს.

ტფილისის «სოხანის» და რაზმი შაბათს, 30 იანვარს, მასწავლებელ და აღმზრდელ ქალთა საზოგადოება მხარათეს კონცერტს, რომელიც დაბოლოვდება ტანცაობით. ეს ერთადერთი სახარია ამ საზოგადოებისა და ყოველ წლიც ისეთის უაღბლო და გემოვნით არის ხოლმე მოწოდებით ეს კონცერტი, რომ მსურველი ყოველთვის ბლომად ესწრობან ხოლმე. წელს ამ კონცერტში მონაწილეობას მიიღე-

რათების შესასწავლად, გულის ვასა-ყოფილად და თუ სიცილის გუნე-ზანზედ ხართ, საცირელს ხომ ბევრს ჰხახათ.

როდესაც გორიდან ვავიდა მატარებელი და ვავიდა სკრის მინდორზედ, მე ვიფიქრებდი დავიჭურ ხეტოლი. იქნება ჩაქნაბს წავაყუდე ვის-მე-მეთქი. წავუდევ ყურით ლაპარაკს: ვილაცს ვადაყუო თავი ფანჯარაში, ვასცქერდა სკრის მინდორს და თან ვილაპარაკებოდა იქვე მჯდომსა.

— ამას ამბობენ, რომ თამარ დე-დავლისი კალი იყოო, სოქვა იმან დავილიო თავი ფანჯარაში და დახანება დიდი ადგილი მინდორზე, მართლა კალითა ვერცხვად ვიღებოდა და ამოღრმავებოდა. მიიღი ეს სკრის მინდორი ხოდაბურად ჰქონდა; მე შენ გითხრა, მამითალი-კი არ ეტებოდა, აი! რა გრილი და ჰიხინი იქნებოდა გულ-გადელი მუშებისა.

— დღის წინაშე და მეც ბევრჯელ ვაგიონია, რომ ეს თამარ დე-დავლისი კალიაო. თურმე იმ სულით განათლებულსა გარი-უჯარში უყვარდა ცხოვრება და იქედამ ვადამო-ყურებდა თავის საყვარელს ქვეყანას ორთის ავედრებდაო. ძალიან

ბენ, გარდა ოპერის საუყუეთო არ-ტისტებისა, რუსეთში კარვად ცნობილი დამკვიდრე ქალი ბ.ბ. მუსი-ნაპოშკინა, ახლად მოსული მე-ქიანურ ბანი კოლჩინი და წაიკიხება მანი ტერ-სტეფანოვი, რომლის კითხვა, სხვა-დასხვა მიზეზების გამო თანა წელიწადისა საზოგადოებას აო მოუქმებია.

* * * თავადა კავკასიის მთავარ-მართებელმა ჩვეულებისამებრ გამოაცხადა, რომ ისიცა მუსის, შეუძლიან, შობისა და ახალ-წლის ეიხიტების მადევირ, შესაწირავი შემოიტანოს საქველ-მოქმედო დაწესებულებათა სასარგებლოდა. ამ შემოწირულობა შემდგარა სულ ორას ათას-და-თრამბეტი მანეთი. ეს ფული უშირდელბურად ვარდაცა წმ. ნინოს სახელობის დედათა სასწავლებელს ღარიბ მოსწავლე ქალების დასამარებლად.

* * * მსკაციის გაზეთებში იყო გამოცხადებული, რომ 16 იანვარს პოლიტენციურ მუხუმებს შერბაში დანიშნულია კრება სამხრატორო საზოგადოებისა, რომელსაც შეადგენენ მოყვარნი ბუნების-მეტყველები, ანტროპოლოგისა და ეტნოგრაფიისა. შეიძლება დასწრებულდენ არა-წევრისა. სხვათა შორის ბანი კალესკვი წაიკიხება ერთს კავკასი ეთნოგრაფი, რომელსაც ჰქვინა «თათი და მ. ი. ტრეველაშვილი—კაცა ცლასვე ვრზე, რომელსაცა ჰქვ. «უღია».

* * * ამ ცოტა ხანში ქალკის გამცემა წარუდგენს საბჭოს განსხლ-

თავისი მადლიანობით ამშვიდდა თურმე. ჩემმა შეიღმა წაბიკიხას თამარის ისტორია ერთს წიგნიდამა.

— რომ სოქვა ვიღება სცენად ვარადიქცა; ღნჯამ ამერელსაც ჩიბუხს ვაბიოდა პირიდან და წამოაყუდე-ლადა.

— ჰო, თურმე ერთი ღამე ჰყვანდა, სულ ვარსკლავებს ეთამაშებოდა, ისეთი რამ წყველიო ყოფილა ის ღამე. დანიანება თუ არა თამარ მევეს, მამინე მომშვიდებოდა, მორბილდებოდა ეს საშინელი მხეცი, დე-დავლისი კალი იყოო, სოქვა იმან დავილიო თავი ფანჯარაში და დახანება დიდი ადგილი მინდორზე, მართლა კალითა ვერცხვად ვიღებოდა და ამოღრმავებოდა. მიიღი ეს სკრის მინდორი ხოდაბურად ჰქონდა; მე შენ გითხრა, მამითალი-კი არ ეტებოდა, აი! რა გრილი და ჰიხინი იქნებოდა გულ-გადელი მუშებისა.

— თუშუქ! შაბათი, შაბათი! წამოიძიხა ქართლომდა გოგმისა. ადამიან-ბაც ვაგას ჰქვინა, აი! ვი იცე მადლიანი რო იყო, ღმერთმაც ცაში წაიყვანა თურმე. სიკაცობითვე დე-დავლის არ ვაგებოდა, ერთს ადღე-ქი მელა დადიოდა მიწოდამა, სოქვა ქართლომდა.

— ღმერთმა ვითლიან მოიხის ის და იმისა მადლიანი სული მფარველი ჩვენი, მოიმა მფორთხილამ იმერელის ხმა, რომ ქინდა ექირა ჩილ? წმ. პარიზისა

ფალესტონი

მხაბრის შენიშვნები

I

არ იცი, სხვაზედ როგორ მომქედობს და მე-კი როცა მიდივარ, ან ვაბირებ სო- ვამგზავრებს, სულ მოუსვენრა ვ, ველავ, ტანში თითქო მამე ვ, პურის მადა მე-კარგება. საყურეულია, ღმერთმანი, ამ გვარა ყოუა ადამიანისა! სწორედ სკოლის შეგირდის ყოფაში ჩამავრებს ხოლმე სადმე წასვლა, იმ შე-ტრისა, რომელსაც ლათინურის, ან რუსული აზრისტობი კარგა არა ვაწავალეული! ამ გვარს ყოფას, თუკი თავისი რაღაც დაზაბიდა აქვს ხოლმე. ჩემი ასეთი უსიამოვნო ყოფილის ხანს არა გრძელდება: ვადგამ თუ არა სახლიდამ ფეხს სამ-შაურად, სრულიად მეცლებად გუნება, დიდს ჰკოქმანის შემდეგ ძლიერ-ძლიერობით შემსრულდა დიდის ხნის პატრად და წადლი: დავა, დათვალიერება და ვაქნობა ჩვენის სამშობლოს ოგვირთ ნაწილებისა, შესაწინააღმდეგად ადგილობრისა.

ცოტას ხანებში ჩვენს ახალგაზრდობა ერთი სას-

ბოლომ თათბარ და ულ

ლად მოხსენებას იმის შესახებ, რომ კლასიკური შემოსავლის აღმავლობა ხარჯი 51,851 მანათი. ეს დღეობის წარმოსდგა მილის წყლის გამო და კიდევ იმისა, რომ სახლების დასვენების გარდასარი შემაკროვის წილისა. თუ როგორ უნდა დაფაროთ მილის წყლის დღეობა, — ამბობს მოხსენებმა გამგეობისა — ეს საქმე განიხილოს ოქტომბრამდე, რადგან მანამდე მილი უტყუერად გაივლია, რა შემოსავლის მიხედვით კლასიკური წყალი. რაიც შეეხება დანართს სადღეობის ხარჯს, სულ 11,069 მანათი, ამის დასაფარად გამგეობა უნდა შეძლოს წინადადება: ერთი მხრივ ისე დარჩეს საქალაქოების მიხედვით და არ დაიზოგოს, რადგან ეს დღეობები წელიწადში 6,600 მანათი იძლევიან, და აგრეთვე კლასიკური დაწესების ბაგი საქონელი და ეტლებზე, რომელიც საქალაქოების მიხედვით ჩამოაკეთი. გამგეობის ანგარიშით წელიწადში ეს ბაგი შეიძლება 460 მანათი და ამ გარდა ერთი დღეობა მიხედვით დაფარება შემდეგ მილის წყლის დღეობის დღეობით, ამბობს გამგეობის მხენებმა.

* საფურცელი: რა-კი ჩვენში ზოგის მალაზიები დაარსებულია, მას თუ ვერ ანგარიშში არაის მიუტოვებია მისთვის. არაინ არ იცის, იქნა პური, რომელსაც ჰქვამდა წელიწადში ასე ერთობლივად დაფარდა დღეობა აქაური სოფელი. ეს-კი ერთი ყველაზე, რომ მალაზიებში მისი გატეხილობით იმზე ნაკლები პუ-ბლიც უნდა იყოს, და ზოგში მისი მარტოლოც არ მოიპოვებო-
 * საფურცელი: რა-კი ჩვენში ზოგის მალაზიები დაარსებულია, მას თუ ვერ ანგარიშში არაის მიუტოვებია მისთვის. არაინ არ იცის, იქნა პური, რომელსაც ჰქვამდა წელიწადში ასე ერთობლივად დაფარდა დღეობა აქაური სოფელი. ეს-კი ერთი ყველაზე, რომ მალაზიებში მისი გატეხილობით იმზე ნაკლები პუ-ბლიც უნდა იყოს, და ზოგში მისი მარტოლოც არ მოიპოვებო-

ურამიანთ კარის სამამასახლისო-
 ევლანზე დიდი სოფელი არის
 ირ. წარსულ წაფხულს საქა-
 და გლეხებმა თავისთი აიღ-
 და მიართვეს ბანს მახრის უფ-
 ირას სწიფარი, რომ იმთბო ამბარ-
 ელ იყო ხომ, შენის თავის კი-
 მე, მაგრამ რატომ — რა არის —
 მარის სახელს აღარ არქვევენ. ჩვე-
 ბატონმა თავის წინა ფული
 რა, რომ თავის ქალისათვის
 რი დარქვია; ჩვენში მოძღვარი
 ლ გაიჭკა, კინალამ პოპოკიეთი
 და, რომ ვერ დარქვია, ეგ
 რა ქონისათვის სახელია. მას —
 დ ულავა ქვემ ჩიტი-რა ღინჯა ქართ-
 ელმა.
 — იმე, და ამდენ ხანს რისთვის
 ცოცხალბარ, თუ-კი ვეცე არ იცი. კა-
 ცი ავტო დაბერებულბარ და ქვეყანა-
 ზე რა ამბავია, ვერ შეგეტყობა. მის-
 თვის არა ახლა «ხალში» ეგ სახე-
 ლი, რომ ქვეყანას მადლი მოეფინე-
 ბაო. რა-კი მადლიანი ყოფილა, მა-
 რის იხანს, თუ მადლს არ მოქვენს?
 წაბორჩია იმეღელი და ვასწორად
 სალაპარაკოდ, მაგრამ ამ წილის მა-
 ტარებელმა ერთი სამწიგლი იწივლა
 და მიეცა ქარელის საღვთობა.
 მდებარე შენდა, მშენებელა და ნუ-
 კში იფიქრე მე და ამ ფიქრით ვა-
 გარეიდ საღვთურად ვადასწო-
 რა მადლი უნდა დაეთუ-
 ნანის, რა ძვირის სულის
 არაა ყოფილიყვეს, რა ზღვა
 ხანში.

დანი მაღალი პური საღვთო ვაზო-
 და და სოფლის ანგარიშს არ აღიქ-
 ვა. გლეხები სხვაგანდენ ამის გამო-
 ძიებას. დღესაც ვერ ვახსნი არ მი-
 ულიათ. მეტადვე სოფ. ზაქარიას და-
 ლხია უნდა იყოს მდიდარი, თუ-კი
 ამბარდანი გაფორმებულია ჩინა-
 რებულსა. მდიდარი უნდა იყოს იმი-
 ტომ, რომ პურსა ჰქუფევენ არა-
 ისე, როგორც კანონი მძინებს — ხე-
 თის წილისა შესურსლებით თუ არა
 ყმაწვილი, მაშინათვე მშობლებმა
 უნდა აძლიონ მაღალის დანიწული
 რადგან იმის პური, — არამედ დი-
 ბადებთ თუ არა ყმაწვილი, მაშინა-
 თვე ამბარდანი შეიწერს გარდასახლს.
 დასემოქრევენ ხოლმე ყოველ და-
 ბადებულ ყმაწვილზე, ანგარიშის სი-
 აში ჩასწერენ მარტო ხუთის წილის
 ყმაწვილზე აღებულსა და დანარჩენს
 პირდაპირ თავისთვის მიიკვირებენ
 ხოლმე. ვინც არ ვიღებს გარდასა-
 ხალს, ნაცარტუტს დაყრიან ხოლმე
 თავზე, ქათმებსა და ინდაურებს
 გაუწყვეტენ, და როცა ანგარიში მო-
 იხობენ გლეხები, მაშინ-კი პასუხის
 მტვლად არაინ გამოდის.

როგორც აღტობი, სასტიკ უწყა-
 ლდების ღირსი ეს საქმე და იმედიცა
 გვაქვს, რომ მახრის გამგეობა შეი-
 სმენს ზაქარიალ გლეხთა საჩივარს.
 * ჯავახეთი: წელს ზამთარი ჩი-
 ნებული დადიდა. თოვლი ბლო-
 მად არის და თბილა. უწინ რომ
 ნამკერი და ბუტები იცოდა, ეხლა
 სიმზიადე აღარაის ახსავს. ჯავა-
 ხეთის ნივთიერი ძალ-ღირსი, პური
 და ქერი, საკმაოდ ძვირად ფასობს:
 ფული პური ისედად 85 — 90 კაპ.,
 ქერი ფული 60 — 70 კ. აქაურები
 ამ ფასებსა ნაზობენ, არა პილიანი —
 როცა თესეს შეუღლებიან, გაკირე-
 ბული ხალხი უფრო მეტს ფასს მო-
 გეცემსა. ზოგი დარწმუნებულია,
 რომ ვაზაფხულს ომის სურთი თან
 მოჰყვება და მაშინ უფრო ხელს

სა! რა გადარჯულებს იმ ერს, იმ
 ქვეყანასა, სადაც ამისთანა დიდ-
 სულოვანი გვაწი ხალხს დღესაც
 ცხოვრობდა სწამს.
 რომელსაც ამისთანა შეიღები
 დაუბადია, შეიღები, რომელიც
 საუყურდამ საუყურდემ და უყურე-
 სისამაც ხალხის ღამაზად ვამბო-
 ლა და უნათებენ ძველად სავალს
 გზასა. ამ გვარი დიდ-ბუნებანი გვა-
 ზოვს ამ საუკუნისთვის სუფრასა.
 რომელიც გვას უნათებდა უფრანო-
 ში ეგვიპტიან და მომავალ ეჭრავლთა.
 ამ ტკიბის ფიქრებში ვიყავ, როდ-
 ესაც ჩამოვდგი ფეხი კიბიდან და გა-
 დავდე ქარელის საღვთურზე.
 *
 მტკვარს გაღმა დღეობებს ჰქვიან
 ერთი სახელი — «გაღმა მხარია»; ამ
 «გაღმა მხარია» უმთავრესნი მონა-
 წილები არიან თი. ციციშვილები.
 ქართლის ყველა თავადებზე დიდი
 მთას ჰქვიან — სულ ფიქვია. არა ვგვა-
 ნია ციციანთზე გამაჩლებული და
 გაძლიერებული გვარი იყოს საქარ-
 ელოში. უკანასკნელის აღწერით,
 რომელიც მოახანია გარის მახრის
 აღრიწვლმა წინამძღვარმა, მგონი,
 როგორც მახრის, ოთხმოცდახუთ
 კომლამდე ციციშვილის გვარი. თუმ-
 ცა ცუდი ხმა ციციანთ სუფრასა

მოგიტობათო. ხაზურამდე ფუთის
 გადატანა სულ 20 კაპ. დაუჯდ-
 ბათ.

სასამართლოს ბატიანი

(მასამართლოა ზგზმა 20 იანვარს)

20 ამ იანვარს ტფილისის ოლქის
 სასამართლოში რამდენიმე საუკრადე-
 ბო საქმე გაიხმა. მათ შორის ზოგი-
 ერთი ამგვარად გვესატყვის თუ, —
 გონივრად არაის სასამართლოს მიერ ხრი-
 სთავიანი მოსტეხი.
 პირველი საქმე შეეხება საძო-
 მართლო ბოქაქულად ყოფილს ნი-
 ვსადგმანს და მიხუდ რაეს, რომელიც
 ხანდისხან თურმე ექვლედად სასამარ-
 თლოშია. აი რა დანაშაულები ჰქვამდა
 და ერთსაც და მეორესაც: ტფილისის
 ში ერთი ვადაც მატროფანზე ზაქარია
 ყოფიდა, რომლის ორსი თუხშიცა
 აღი ქმართებათ ცოლ-ქალს ვირანაოვებს.
 ზაქარია ამ გალის მიხედვად დაგრდას
 მიუხდია მას. რაქვასათვის და მისთვის
 ორი ორქულების ქადაღებაც, შემ-
 დგეში ზაქარია შეუხმინეს, რომ რა-
 კი ეხუდ-ქმანდა არ იქნებო; მისე-
 და ბოქულად სადგმანსათვის თხოვს
 მიუხდია — მე ვაგვიტყვი ორქულების ქადა-
 დე და ამიტომ გთხოვ, რომ რაქვს არა-
 ვაიანთვე საქმე დასაქმდეს ვირანა-
 ვების და ჩემს ქალს ვარდასად და ც-
 მართლმად და კეთილმადე. ბოქულს
 სადგმანს თუქვს ასეთი თხოვნი მიუ-
 ლა, მაგრამ მანვე საქმე ისეთი ხარდა
 წუქვანია, რომ რაქვს ვალი ვადარჯუ-
 ლებისა ვირანაოვასათვის. საქმედ
 აღმოსწავს, რომ ბოქულს სადგმანს და
 საწირად-ფესო ექვლანდაც ვაწირთხილს
 რაქვს თხოვნიანი ვირანაოვას ქვალა თუ-
 ცა ისტატურად ვაგუთ, მაგრამ მადლი-
 ვე ვერ გავტყუებთ. სასამართლო-
 თაზე ბრალდებული დამსამტყუნებელია:
 სადგმანს მოსჯილს საწირად-ფესო
 სწირადგან გამართლებს და დათხოვს,
 ხოლო რაქვს ერთი წლით სასამართ-
 ლოში დამწყვეტს.
 *
 ყდა, ხმა ვაგარდაო. ხმის დაეარდნას
 თვლის დაეარდნა სჯობიან. ციციან-
 თანა პურად, მხიარული, მომღერა-
 და და მამულის მოყვარე გვარი ძვე-
 ზი არ მოიპოვება. არც ერთი მგელს
 საქართველოს გვარში არ არის იმ-
 დენა ძველბერი, ნამდელი ქართლ-
 ინი ჩველებიანი, შექცევა-გართობა-
 ნი, როგორც ციციანთნი. ამითი
 ძველის-ძველი ქართული სიღრმები
 გაუქმულია მთელს ქართლში.
 მიგვხვდებიან, რომ ქართველის გა-
 სარკიად უყვარს თავისი მამულ-
 დელი; მხიარდ ერთის ციდა მამუ-
 ლის ფულისათვის სისხლი იღებენ.
 მხიარდც თავის დაუდევრობით ქარ-
 თველი კაცი ამ საყვარელ მამულ-
 დელულს, უფრომოსდაც იმას ცხოვ-
 რება არ შეუძლიან, რომელიც იმისი
 სული და გულია, პკრავებს ვეღება იგი
 ვალეში, ვადადის სხვის ხელში, ცარი-
 ელ-ტარებელზე რჩება. და აი, როცა
 ცარიელ-ტარებელზე რჩება, რღობს
 ცარიელ-ტარებელი საყვარელს მამულ-
 დულს ჰკარავს, მხოლოდ მაშინ მო-
 დის გონზე, თავში იცემს, რომე-
 ყორის ეღება, რომ როგორამე და-
 რუროს, და თუ ვერას ვახდა, ძი-
 ბილს ხანჯალს მიმართავს სოლმე
 და სისხლს ჰქვამს. ერთი გვარი არ
 მოიპოვებულა, რომელიც, რომ ასე-

მეორე საქმე იმითი იყო. შესანიშნავი,
 რომ სასამართლოსი საწყობისა ამგვარ
 თაღ-წინ ესტეობადი მსმენებებს. ჩვენს
 ბებონს ვამბო, რომ თუ სადმე ზრდ-
 ლობიანობას, უთუთად სასამართლოში
 და იმის მოსტეხობის შორის უნდა იყო-
 სია, მაგრამ მან ვერბო ექვლანს მარცხ-
 ებისის საქმე-კი სულ სხვა სურათი
 დაგვანახა. მარცხივეგის რადაც ქადა-
 დის პირი ჰქვიანა გამოსტეხი ოლქის
 სასამართლოსი საწყობადამ და თავის
 დროზე ვერ მითუდა ეს საკანო ქადა-
 დის, ბოლო დროს კის გაიკავებოდა
 გადამწერა მოკრძალებად ქადადის
 შორი, მაგრამ მარცხივეგისი ძირულსწე-
 ში — მიუხედავად რისათვის და მარცხ-
 ივეგისი მიგბრუნება გადამწერის და
 ეს ისტეგები მეგ პირში მიუხედა-
 ეტქვენს მიხედვით ხართ და თუ არ ტუ-
 ტუბით, საქმეს ვადა ვერ გავტყუებ-
 თობა... თუმცე ზოგაერთმის მოწყობ-
 ასწესეს, რომ ბრალდებული მარცხივე-
 გის ხუშმან კაცია და პირი შეკრული
 ჰქვიანა გადამწერობას სადადობად, მა-
 გრამ სასამართლოდ მისენ ხუშმან და
 დადობას დაწყებულა ექვლედა დამსამტყ-
 ები და ერთის ვერით ნიამატში და-
 ტურა ვადაწყვეტა.
 *
 ვინ არ იცის, რომ ზოგჯერ ტუ-
 ლობობად ბრალდს სდებენ და, ვინ იცის,
 ის ბოროტ-მოქმედებს თავზე ას ვხე-
 ვენ სოფლიად უქმსე და მართლს
 ვაქვს მეტადვე გამოუყვლედა და ვერ
 ცხიკავებში არ-ვაწირთხილი სოფლიანი
 გუხისა ბუერველ საის ხარდაც ვქვამდა
 მარტო ამიტომ, რომ სიდარდესი მითი-
 ვანს ტფილისში და მოკრძაბად ვარ-
 ზე მიხედვით რომელსაც მადანს ვა-
 ჰკარს. სწორედ ასე მისადაც ერთს ხსე-
 ვასად აწველ გუქს (სოფელი ახე ვა-
 რის მხარეში), ვკარად გვეხდამე, რო-
 ძლიად ამს წინად ქადაკმა ჩამოსუდა და
 მოკრძაბად დასდგამდა ვაქვარს ჩაგე-
 ტრავს, ჩაგეტრავა ერთს თავის სა-
 ლეობით ბავში წასუდა დროს ვასტა-
 რებდად და დაეკრეფის სხლდის დარ-

გვად გვეხლამე დაწყებება. მაგრამ ცე-
 ხლავის სახლი შეკრძიან ვადაც ვერ-
 დები და ორსის თუხისის ნივთები წუ-
 დითი. ჩაგეტრავა ვერბოდა შექმ-
 თავის მოკრძაბიერეს, საწყლად ხსედაც-
 და სოფლიანი, რომელსაც სხვისა მო-
 რის პირადგად აღმოსის, ბრალდების
 და სხვა მართანის თვლებს მიმართეს...
 საქმის განწყობა დროს ვამხანდა, რომ
 გვეხლავს არცთუ სცოდნას მართანის
 თვლები რასა ჰქვიანა. მარტო ერთი და-
 ხანცა ამ ტულ-ბურველი გვეხლავისა სა-
 ვემა იყო, კაცს დაეკრავს, რომ გვეხლ-
 ძე ვუკავებას არ ჩიადნდა აღმოსისა და
 ბრალდების გულისათვის; რადგანც,
 რომორც ვთქვით, არც იმითი ფასი
 იცავდა და არც თავის ეღებუ ქანს. სა-
 სამართლოდ გამართდა და გვეხლამე
 ეს არსიხანდ მოსამის განხეში, თით-
 ქო გამართდა-კი არ უქვიანა; არამედ
 ის, რომ აწვედა ეს თითონ რად იფა-
 ვარეს, ან მე რად მადამარტეოსი...
 *
 დაბატ სოფელი
 (მოწერილი ამბავი)
 სოფ. პატარაშენი (ტფილისის
 მხარე), 15 იანვარი. აფორიანთა მოკრძა-
 ბილი ერთი ვახანსი მომხდარ ვახ-
 კობაზე. სა საქმე როგორ იყო: ახვრის
 ცხმის, კახეთის ვახანსი, ვახანსის სა-
 დგურზე, ერთის ვახანსის სომართ,
 საღამის იათის სათაზე, დაეკრენ ვ-
 რადადეს ამისოული სურთი ვახაი თა-
 თიანი, ვარადე შეარდადებულნი. წინ
 დაუდებენ მამავე ფურცლებს და და-
 ვეწეს არსიხანდ ცირცე. ვახანსისადგუ-
 რადგან ერთს ვერსტულ გვეარცვადენ
 ექვს საათის სახეარამდის, სოფლებით
 ვაჩქარებდა. თან-და-თან მე ვაგვარი
 ემცხებოდნენ, ასე რომ სულ მთავრს
 თავი თხოვითმდებნი ფურცლებს, ერთ-
 მად დადგანდა და ერთს ფასტავს ცრო-
 ვამს, რომლებზედაც იყო ორბიტამე ვა-
 დე. უნდა მოგახსენიოთ, რომ ძველ
 ინსულად ვოგადე, დროდად არს იო-

ყველა ციციშვილის მამრთინენ,
 მოყვანეს ცნობაში ყველას წილი
 და გამართეს კანტორას; კანტორა და
 მამული ამ ეხმად მინდობილი აქვს
 ერთს წვერს გვერდულბიანსა, მანს
 ნ. ირ. ციციშვილსა, რომელიც ცნო-
 ბილი ვაჭრობასწიანი. ამას სწორად
 უხედა კაცსა ჰქონდა მინდობილი,
 მაგრამ ტყობა ვერ ენდებენ და ისე
 ვაიის მოგვარეს ჩააბარეს. მთელი
 შემოსავლის ფულიად კანტორაში შე-
 მილის. იწერება, ეისი... ამ რამ-
 დენიც შემოვლად და ვაგარა
 თთვე და თთვე ყველა კანტორაში
 თთვე კანტორაში და უდავიდობა-
 ბოდ იღებს თავის ხელის ფულსა.
 ყვეთი წეს-წყობილება სანაქებო და
 სანატრულია; კარგ იქნება, სხვა ვე-
 რებებამ მამამთ, რათა მოყოლს
 ერთმანერთში დიდდარბასა და სის-
 ლის-ღერას ზოლო.
 ქარელიდამ რომ მიღობარ და უც-
 ქერი «გაღმა მხარისა» სოფლებს, გუ-
 ლი სიამოვნებით გვესტება: სოფლები
 შევერნოდა მთის გვერდებზე. სუფთად
 ნავები სახლები და სუფთადვე და-
 ვერული თვალსა ვახანსი; სრული-
 და განსხვავებული ქართლის დანარ-
 ჩენ სოფლებისაგან. შიდა ქართლში
 გლეხი მიწაში ჩამტარდა იმე
 მტკვარის გამოღმა სოფლში მწიფი სახ-
 ელია. აქ-კი მალული და დაეკრული
 იქნა მისთვის, ერთმა ჩემ-

გვარი დაუდევრობა. მაგრამ ამას ვერ
 ვიტყვი ციციანთზე. ეს გვარი ამ
 მხრივ გულანსხვადებულსა სხვათა-
 გან. ამათაც მამულ-დელი იყუ-
 ვართ სხვა ქართველებსა, მაგრამ
 უყვარი გულით და სულით, იმისთვის
 გული შესტკივათ. ამით დაუდევრო-
 ბა არ იცინა, რა არის, მოქმედობენ
 თანხმად, ეს-სულად და ერთ-ფე-
 ლად. ყველა ციციშვილი თავდაპირ-
 ველად შრომის მოყვარეა, იგი მუ-
 შა, იმას მეტად, უქმად იცეა პნა-
 ხე. იქიფებს, იღბენს, იმღერებს,
 ბახუსსაც სხვაზედ ნაკლებ არ ემზი-
 ეცეა, მაგრამ თავის საქმეს არ იფი-
 ყებს, თავის მამულში ფხიზლად არის,
 რომ არაინ შეეპაროს და ჩირილსა-
 ვით არ მოედოს.
 აი ერთი განსაკუთრებით თვისება
 კიდევ იმათის ხასიათისა: არაიის სხვა
 კაცს თავის მამულში არ ამოაგინე-
 ბენ. ცხენი ამისთვის არა ხმარა-
 ხანჯალს, სისხლს არა ღერიან. მშე-
 ლობიანად, წყარად დაუწყებენ დე-
 ნას იმ კაცს, რომელიც როგორმე
 წილის ჩიადდებს იმთს მამულში, და
 იქმდის მიიყვანებენ ხოლმე, რომ
 ძალა-უნებურად მოიტარებენ მამულს
 თავსა და ვარბის. რასაკვირველია,
 ოთხმოცემა კომლამ თუ მოინდობა,
 რას არ ვაყვებებს. დღეს იქის სა-
 რტოს ყოფაში მთელი ციციანთ
 იქნა ერთი არ იქნება

ფილა მკითხველს ამითან შემთხვევა, რომ ესე თანხედ სწავლავდნენ მძიმად ხალხს. სრული კვირა, ზაღარის თვეში შეიარაღებულნი, სრულიად უმისრად გადგვიდგნენ წინ, დაწმინდებულნი, რომ ვერაინ რას დავუწოდებოდით. წინააღმდეგობა არა წავუდგინა მათს თუხისას. შემდეგ დავალოდეს გზა და ისევ აღხედნენ წინ, თითქმის ანაგის-თაის არა დაუშვებიათ. მოვასწავს, რომ ეს ვაჟსაგანა მოხდა-მეთქი ერთს კერსტელს ვახანის სადგურადმ, სულად სრული წინაშე შევტყობინებთ მოდიდეს, მაგრამ არა გამოადრეს: ვაჟსაგანს ვარგად სწავლობდა, რომ ეს სოფელი უმადლო ყოფიდა და ამისათვის უფროსად დადიდებდა. ვახანის სადგურადმ არს ერთი ღრუბანი-ვაი არის ჩვერით, რომლებიც სმს-სურის ცაში ხან აქეთ არიან და ხან იქით და თუხედ მის ყოფილადიერს, სრული თითქმის ვახანს არა შეუძინებოდა. გარდაცვლიდა მთელიადი თხე სრულიადმ მოდიდეს ბოჭქელს, ხან ნაგებობად, რომელმაც ყოველ ღამის-მთხე ამხარა ბორბების დასწავლად, მაგრამ კერც ამით გავხდით მსმე: ბოჭქელს ვახანს მოდიდეს ერთი ჩვერით და, რადგანც ამით ითხეს კურ წყლიდა, მდევარი დაიხან გარემოში სოფლებადგან. დამის თორმეტ სსათმადის ძევის მოკრანს ხალხს და იძულებულადყო, ისევ მთავრად დასისაიეს გადავლო. მთავრად დღეს-კე დღისათვის ვახანს წყლიდა და ყოფილადგან, მაგრამ ვაჟსაგანს თანე უშედეგად...

ერთს სიკრანს სოფლებადგან დასმ-სურის არიან ვახანის გზაზედ ყარაულებად 30 კაცი, რომლებიც გამოაქვით სრული სოფლებს და აძლევენ ვახანის თუქში 15—20 მანეთს. მასხანამე მათე თუქში ისინებდა 500—600 მანეთი. მაგრამ რას წარმოადგენენ ჩვენს ყარაულებს სიკრანისათვის? — არაფერი... ვახანში განს ჩვენ ამ ყარაულებზე ნაყარებნი ვიყავით, მაგრამ, სხინდ უყოფიდაყავით, რას ვახანში, რომელსაც ყოველს ჩვენგანს უფურცხდა სრული ზა-

ბაღის ლუღა და დღეს მოეგებდა, თუ-კი ვინმე მასმე გავხედვად. ამის შემდეგ განს სსავადლო არ არის ამისათვის ყარაულებს შემოღება! რამდენი წელიწადი, რაც ჩვენს სოფლებს არა ყოფიდა, მაგრამ მაგალითი არა ყოფიდა, რომ იგივე ვახანს დაგომადეს, თუდეს საგარეოს მისდომ-ში ამ შემოადგომადე ყოველ დამე სხედ-ბოდა ვაჟსაგანა. ზირაბით, ეს ყოფიდა მასწავლებლებს ხმარად წაწველებან სოფ-მე ვაჟსაგანს და ამითაც ისევე ადგად-და სწავლავდნენ, როგორც ჩვენს. როდესაც ვახანისათვის ყარაულებს ვაჯი-დებულ შემოღებას ვხედვას, ვარც ვაჯი-ვორდება, რომ მუქანარს მქნსმეტე სსუ-ფურცხში სხედს მუქა ვაჟსაგანს, ვიდრე მუქანს, სხედვად წაწველებან სოფ-მე ვაჟსაგანს და ამითაც ისევე ადგად-და სწავლავდნენ, როგორც ჩვენს. როდესაც ვახანისათვის ყარაულებს ვაჯი-დებულ შემოღებას ვხედვას, ვარც ვაჯი-ვორდება, რომ მუქანარს მქნსმეტე სსუ-ფურცხში სხედს მუქა ვაჟსაგანს, ვიდრე მუქანს, სხედვად წაწველებან სოფ-მე ვაჟსაგანს და ამითაც ისევე ადგად-და სწავლავდნენ, როგორც ჩვენს.

სიღრმის მარხაში, ყარაბაზედ და ხან ბოინდობაში მოდიდეს ბოჭქელს ვახანს რამდენიმე ვახანს, რომლებიც ყოველ შემთხვევაში მხედს არიან და დასწავლენ წინაშე მდევრად. მაგრამ ჩვენ ბო-ჭქელს-კე ერთს ჩვერით მუქა ვაჟსაგანს და იმარხან. ეტყობა, ჩვენს სიკრანს მძიმადობად დაუხანსავი, მაგრამ და-გარემოებებთ, ერთი ვახანს კურ აუქს, რომ მარტო მსწავლეს ყოველი შემთხვე-ვაში. მქრადობის თუ ვაჟსაგანისა. თუ ამის დასწავლენ, რომ ვაჟსაგანს სხი-რად მძიმად ადგადვად და იფედ სხინდის სსავლად, ხალხად დახანსავი, რომ ჩვენს დღესადედა ყოფა ვაჟსაგანსად უყოფას სხედს მუქანისას და ვაჟსაგან-ხანს ჩვენს სიკრანში.

გარკველ გ-რი

ნარკვენი
(ყურნა-გაწველებად)

წესი კიდევ არის დამტყობილი რი-ხინი წყლიანი ერთს ჩვენებურს და რ-ბაისელს ვახანში «**Ноб. Огиа.**»-ის საწინააღმდეგოდ. დაბრისის ვახანს მოპყდეს არ აღიერიტ «**Ноб. Огиа.**»-ის წყლიდან, საცა ლაბარაკი ვაჯი-სისი ხანგრძობის კულტურაზე, საცა

გავიარ-გამოვიარეთ, ხალხს თვლიდა დიდდებულნი. გომი მახინის სადგურ-რია; ბევრი სოფლები არტია ვარსა. აქ მხედვად სდგან მუხის ხის იარაღი, სხე-და-სხეა ნარიად გათლილი და დაკეთხობილი. ეს ამოდენა მუხა ამი-რევიზიანთ და ფლავანდიანთ ტყეები-ნამ გამოდის, დღეს ფლავანდიანთთა-ნა მუხის ტყე არაფის აქვს; მაგრამ რა გამოდგება, ერთმანერთს ხელს უშ-ლიან, ერთობა არა აქეთ, თუმცა თვალ წინ უღვთ მაგალითი სიცი-შვილებისა. ერთი დაიწყებს, მეორე გადებობებს და ამიტომ ამითის ტყით სხეები იტყენენ ვახანს და სუქდებან, ხაზურის სადგურზე გადმოვადგან ხალხი და ყველა ვაქმურა ზუფეთისა-კენ, რომ უკუისთვის მიგვლია რამე: ავებთით აიხსო დიდი დარბაზი ზუფე-ტისა რიზიანის ხალხით. მწვერიერ სქესთა წარმოადგენლებიც იყენენ აქა ვერ-წასულნი. ახლეს სიტყვა «**მწვერიერო!**» ამათ დახანხანე ასტყდა აქეთ-იქითად ოხურჯობა და კვიბიტის სიტყვების სრული.

— არ გინდა, აის მწვენი კომში შენი იყოს და ერთი ოჯე ათასი თუ-მანი ვილოც შედა, როგორა ხარ, ჰა? ამბობს ერთი.

— ოჰ, შენი ოჯანი დაქაი ღმირ-თმა.

...ათ აბასთუმანი რომ

ამ წერილის ავტორი ამბობს, რომ მკერეზების აზრით, ხანგრძობი ისტორიული ცხოვრება, ხანგრძობი კულტურა, ვიჭერი, დღევინ და ბრა-ლი უნაყოფოდ და უმინმენლოდ ვერ ჩაივლდა კავკასიის მკვიდრ-თარს, რომ ასეთი ბრძოლა ვაჟ-ხნევება; ვაძლიერება იმით, ვინც ვაძლიერა ამ ბრძოლასა. აი ეს დ-გელი მოპყდეს დარბაისელს ვახანს დღეს და სტელიანს დამტყობის სრულიად წინააღმდეგი.

ინა სიქე, რომ მკერეზობა... ამ-ბობს დარბაისელი ვახანი, — მტკიცეს ვითომ იმის, რაც «**Ноб. Огиа.**»-ის წ-რისი ავტორსა ჰქონდა. ბრძოლი, მს-ნოფეს ანტიკებს, რომ წელ-წელი მს-ტდებან, ჰქრებან და ისმობან როგორც თითოეული განაწი, ისე ვაგრუდობანი.

ტომში და ვახანსდებულნი ვინც-კი; თუ ისტორიული ცხოვრება მათი საუბედროდ მიჰყოფილია.

აი ასეთს სათუო, საკამათო საგანს შესიღებდა ჩვენი დარბაისელი ვახან-ით, ასეთის დიდის და დღესაც მკ-რეზებისაგან ვაძლიერებულნი ამი-ცნანს გამოკრებას გამოსდგობია. ამ აზრის დასამტყობლად მოპყდეს ვი-თომ-და ვახანსდებულნი კავკასიის ს-შედეგის ისტორიიდან.

აბა, მაგალითად... ვახანსდებულნი ვა-ტყებთ? აღარ არიან, იმტომ-რომ ს-შედეგად მთელი იმითი ცხოვრება. მუ-რის მხრით, ჩანებულს თუქს დიდა და დიდი ხანია, რაც ქვეყნად სტოგობენ, მაგრამ იმართად დღითი, განაწილებ-ენი სახელმწიფო ქვეყანად არაფის აქვს. ძველი სახელმწიფო მდებარე: ვახანსდებუ-ლი და სახელმწიფო ქვეყანა იყო, მაგრამ ენდა-კი იმითი შიშობამდებულნი ვახანსდებულნი თავითან სხედვად წინააღ-მდეგოდ.

ასეთი მაგალითები მოპყდეს ვახანს იმ მხელის საგნის გადასწვეტად, რომელიც ზემოდ აღვინწვთ, მაგრამ რას ამტყობენ ეს მაგალითები? ესტყებთ, რომ ერთის მხრით ზოგი-ერთიანი რჩიზი კვირებიან დედამისი ხეობადმ, მეორეს მხრით, არიან ხომ ტრინია, რომელიც ვა-

ქალაქის ვაჭარი ხალხი; ვაჭრობა ხელს აღარ აძლევს; ე. ი. ამ ვაჭარი უთავ-ბოლოა, უტყუო ტარება ვაჭრობისა, როგორცაღ დღეს მისდევენ ტყელე-ლებს, იმით პირ-ქვე დახმობას და ვახანსდებულნი უსტოვებლან, იმითხარკითხა ჩვენს ნაცნობაში, როცა მე «**ანგლი-სკი ბრუკინაგენზე**» ჩამოვუვდ სიტყვა. დღეს თუ ხეალ მაგ «**ბრუკინაგენს**» დიდი ვაყუცდებთ და სულ სხეა ხალხს ჩაუყარებდა ვაჭრობა ხელში.

— ღმერთმა იმეზოს-მეთქი, ვუხარის ჩვენს მომავალს.

ხაზურის სადგურზე კარგა ხანს ჩერდება მატარებელი. ხაზური პატა-რა ქალაქსა პევის, სადაც ბლომად არის ფაბრიკები, სხე-და-სხეა ქარ-წამავილოთ ბორჯომადის.

აიბუქს საბარლო ვაჭრები და მტე-რი ღონე არ იყო, მიმართეს მყდლი-ჯენს. ამათ დახანხანე ვახანსდებულნი ერთის ჩვენს მეგობრის ოხურჯული ღმერთმა ამათთან სულთერებზე;

ანგლიცავთ ბრუკე-სა სოქონს ნახვლას, ზოლოტოკოშ გვამოგუ-ს ვაჭმბუქ ვისხლას.

დღეს ჩვენი ტვილის ქალაქი ამ «**ანგლიცავთ ბრუკინაგენზე**» და «**ზო-ლოტოკოშ ცხობაგენზე**» ახსეს. რა-საც ჰქოლოდებენ ჩაყოლოდებენ, ტანზე იღვდენ, ისე რაღა, «**ვილი-თისა**» და ჯიბე-ბი და გარე-ქა ბეღის

დარჩენიან ცხოვრების ღელვასა, სცხო-ვრებენ დღესაც, თავი მოსწონთ თავისი წარსულითაც; მერე ვინ იყის, რომ ეს ვაძლიერებელი ერთი, თუ დღეს არა, ხეალ, არ გადაპარბე-ვრი კიდევ თავითან სახელოვან წი-ნაპართ სიმდიდრითაც, სწავლა-ვაწა-თლებითაც; სახელოვანებითაც. რით დამტყობებს, მაგალითად, ჩვენი და-ბრისიელი ვახანი, რომ დღევანდელი ცალმისი სხედვად და მტკიცეს, რომ ის სახელმწიფო-ნი, რომელიც დღეს ძველის ნანგ-რეგებზე განახლდენ, უფრო ძლიერ-ნი და მტკიცე შემპლდებელი არ იქნე-ბიან, ვიდრე ძველი სახელმწიფო-ნი იყენენ? მაგრამ დავანებთ თავი ამ მხელს საგანს, რომელსაც ასეთის კანდიდებულნი შეეყენენ დარბაისე-ლის ვახანის დარბაისელი პუბლი-სიტები, რომელთაც ის უნარიც არა აქეთ, რომ ერთი სმუქა ერთს ხენ და ყოფა-ცხოვრება, ისტორია-მისწავლან, დავანებთ ამას თავი და ვითხოვთ, იციან მართლა თუ არა ვაწამამებულმა პუბლიკ-ტებმა ჩვენი ამავე, ჩვენი წარსული ცხოვრება, ისტორია.

მე-XXI სუფურცხი... ამბობს მკერეზი მწერელი დარბაისელის ვახანისა, — ისტორიისთვის არა ამბობენ საქართველო-ზე. იგი მართალია ძველად ქვეყანა იყო, მაგრამ რა ხალხი და რა რი სხედ-რობად ამ ქვეყანაში; ამისი არაფერ არა იყისრა. ისმალური და სპარსული სა-ხელ-წოდება ქართველებსა — ვერც ვაჩნ-და მხოლოდ ქრისტიანობას დასაწყისი-დამ შეის ზღვის დამოუკიდებელი ხანის დასაწყისიდან. ეს ვახანსდებულნი ხაზრდობან მასავეტებმა განაწილებენ ზო-რბლიდან.

აი ასე ლაბარაკობენ «**ძველის აღ-თქმის სტოლონ-ამირიკებისა**» ჩამოამ-

თავის ხელ-ქვეყნობისათვის. დღეს სულ სხვას ეძლევი; ვაჭრობა უღვას გამეგობა მოსამსახურე ხალხს, იმასთ ვადეს, პირუტყვულს ვაჭრელობასა და შრომას ვეროვანად არ აჯილ-დობებს. თუ კოტაგენი და მუხა რამე, მაშინვე ვაჩივანს ახდევინებს. ბევრს ვაჭარობი უნახვებდა. ბე-ვირელ შემოაუჩივლიათ ვულის კენჭის საბრძოლვას, რომ ამ უღ-მერთოდ გვეტყვიანო, ვაჩივანს ვა-ჩივანს ვახანსდებულნი და ისეც მკი-რე ვაჭარობი უსავე ვაჭარობენო. რასავეტებელია, ასეთს ვაჭარობის გამეგობას მოხელენი ვაჭარობულდ-ბიან და თუ შევძლებთ რამე ლა-ლაბით, ორგულობით, პირ-ვერო-ბით, იმით წინააღმდეგ არას დწოვა-ვენ. სწორად თითო ვაჭარში რამდენ-ნივე კაცი მოპყდეს უხელთოდ ვა-ჩივანს ერთი ფოტოგრაფი, სკამებს ქვეშ ძებნა, ბანებზე შესხლან. სა-დგურის უფროსებმა იციან, რომ ამ სხედს, მაგრამ ისინი ვულ-და-მწვერანი არიან და ყურადღებას არ აქცევენ. ახლა რამდენი უწყობა ხდება თითო ვაჭარებში, ვინ მოსთე-ლის: მუღამ ვახანს ვაჭრელობა ხალ-ხით, ერთი-ერთმანერთს ასეღან სიმ-ქილბოების ვაჭო და იმდენი თავი არა აქვთ, რომ მტეი ოთახი იქონიან თანა.

— ხაზურში კოტა არ იყო და ცარი-ელდა ოთახები და თავისუფლება შე-აქნა. ვაჭარობი სურათის ქი...

ვალნი. მას შემდეგ, რაც ერთ-წამად და ასეთი უახოსია, ხაზობან დატყუება იმისი ჩამო-ნიცა, რომელიც ჩვენს დარბა-ვანში ჩათვლიდებულან და იმეო-კ ბენ ძველის-ძველს ზღაპრს. ერთის სხედს მომხმით ამ ვაჭარობებმა მოს-პეს არსებობა საქართველოსი მეთერ-თმეტე მოსწონენ უწინარეს, ერთის კალმის საკმით უარ-ყვეს ქრისტიან-ობის ვაჭარობის საქართველოში მეთერთმეტე საუკუნეზე აღრე, უარ-ყვეს მოწმობანი როგორც არბიტეტ-სტორიას, ქრისტიანობის ვაჭარობ-სტორიას, ისე მათანებობას, ძ-ლის სასაფლაოებისა და ხელ-წაწერ-ბისა.

— ამ სხიზოა, დასკვნის მკერეზი დარ-ბაისელი ვახანისა, ისტორია საქარე-ლოსი იწყება მეორემეტე საუკუნეში, ესე იგი ამ რვა ასის წლის წინად. რაც ვინახვდეს დროზედ არის მომართული ურადული და დღევანდელი ვახანსდებ-და ვახანსდებულნი, სოლო ამ მწვერლის ისტორია-კი სსავა-პით, უსაწველურის ვახანისა და ს-ხიზა, ისეთის დასწავლენა, რომელსაც ამტყობენ არც ერთი ძველი ისტორიკო-სოი, არც ერთი სწარმოილი სასტორი.

მოიხარ და ვათავდა! რა ესე წელი-წალი მარტოა, რაც არსებობთ ქვე-ყნად და არა ოჯე საუკუნეო, ამ რვა სა-წელიწადშია, მხოლოდ პირელოში, მეთერთმეტე საუკუნეში კიდევ იყავით რამე და ვერ-კი მთელის შეიღის სა-უკუნის განმავლობაში სპარსეთი, ოსმალეთი და სხვანი ბრძანებლობდ-ნენ თქვენზეო. მოდიოდ ახლა და ამის-თან მკერეზების ვლახაკეთ.

ვაჭარობა ამისთან უმეტებეა; ასეთი ვაჭარობი უთავი სითამამე და თავზედ ხელ-აუტეხული მსჯელობა და მხოლოდ ქრისტიანობას დასაწყისი-დამ შეის ზღვის დამოუკიდებელი ხანის დასაწყისიდან. ეს ვახანსდებულნი ხაზრდობან მასავეტებმა განაწილებენ ზო-რბლიდან.

აი ასე ლაბარაკობენ «**ძველის აღ-თქმის სტოლონ-ამირიკებისა**» ჩამოამ-

მელიც მებუთო საუკუნეშია და... მელიც მებუთო საუკუნეშია და...

როგორც ამბობენ კაცს სიბუ... როგორც ამბობენ კაცს სიბუ...

კერძო ამბები

ამ დღეებში ჩივარში ერთი მე... ამ დღეებში ჩივარში ერთი მე...

13 იანვარს მისტრამი მისი მრე... 13 იანვარს მისტრამი მისი მრე...

იტალიის სსოციალურებს «Uni... იტალიის სსოციალურებს «Uni...

«Arditrato Internazionale»-ს გა... «Arditrato Internazionale»-ს გა...

ქარის ექსპლუატაციის ქარის ქარ... ქარის ექსპლუატაციის ქარის ქარ...

შედეგს განსაკუთრებულს ამავა... შედეგს განსაკუთრებულს ამავა...

«Neue Züricher Zeitung»-ი: ქრის... «Neue Züricher Zeitung»-ი: ქრის...

საქონლის მისაღებად დასსაქმდრ... საქონლის მისაღებად დასსაქმდრ...

საქონლის მისაღებად დასსაქმდრ... საქონლის მისაღებად დასსაქმდრ...

მო, რომ ხომ ვინმე მოხარული... მო, რომ ხომ ვინმე მოხარული...

გასართობი

ამერიკის ზოგიერთი გზაუბრი ამ... ამერიკის ზოგიერთი გზაუბრი ამ...

გზაუბრი «African Patriot»-ის უკან... გზაუბრი «African Patriot»-ის უკან...

ამ დღეებში პარიზში უკანდლის... ამ დღეებში პარიზში უკანდლის...

ამ დღეებში პარიზში უკანდლის... ამ დღეებში პარიზში უკანდლის...

ამ დღეებში პარიზში უკანდლის... ამ დღეებში პარიზში უკანდლის...

დეპეშა

20 იანვარი

პეტერბურში. გამოცხადებულია... პეტერბურში. გამოცხადებულია...

გამოცხადებულ, რომ ვინც ამ დრო... გამოცხადებულ, რომ ვინც ამ დრო...

პარიზი. ლესუსი ჩამოვარდა ცხე... პარიზი. ლესუსი ჩამოვარდა ცხე...

სოფლი. ერთი მეთაური ბოლგე... სოფლი. ერთი მეთაური ბოლგე...

საბაგოლი. მთავრობამ კვლე... საბაგოლი. მთავრობამ კვლე...

უკან ნილოვში მეთვალა ეულ... უკან ნილოვში მეთვალა ეულ...

21 იანვარი

პეტერბურში. ცარიელიდან დეპე... პეტერბურში. ცარიელიდან დეპე...

პასოსში. გენერალი სან-მარსა... პასოსში. გენერალი სან-მარსა...

პეტერბურის ბირჟა 19 იანვარი

Table with 4 columns: Name, Buy, Sell, Difference. Includes entries like 'საქონლის მისაღებად' and 'პარიზის ბირჟა'.

საუკუნეობრივი ცნობანი

ქრისტეს აქედ წელს (1888) წელიწადი... ქრისტეს აქედ წელს (1888) წელიწადი...

იანვარი 31 დღით არის

22 დღე პარსიკი. მოციქ. კომო... 22 დღე პარსიკი. მოციქ. კომო...

23 დღე შაბათი. წმ. მიქ. კლიმენ... 23 დღე შაბათი. წმ. მიქ. კლიმენ...

რცხვი თვისა ეგვიპტე-ეგვიპტის, 1305... რცხვი თვისა ეგვიპტე-ეგვიპტის, 1305...

24 დღე კვირა. ღირსის დღის... 24 დღე კვირა. ღირსის დღის...

მიმოსვლა ცეცხლის გეგების... მიმოსვლა ცეცხლის გეგების...

პათომიამ გაცის: ხუთშაბათობა... პათომიამ გაცის: ხუთშაბათობა...

განცხადებანი... განცხადებანი...

გვერდის პირველი ფერო... გვერდის პირველი ფერო...

გვერდის პირველი ფერო... გვერდის პირველი ფერო...